

I jornades sobre anarquisme i qüestió nacional

presentació

No és fàcil per un sindicat com la CGT obrir un debat sobre el tema nacional, car representa un esforç doble. Per una banda, el de trencar amb la dinàmica de la feina diària per obrir un espai de debat i, això, en els temps que corren sovint es presenta més difícil del que en un principi sembla. Realment són moltes les situacions que en la lluita sindical o en l'acció social requereixen de respostes ràpides que no es poden fer esperar i això dificulta en gran mesura obrir grans debats en profunditat. Malgrat tot, evitar aquest debat seria una forma de tancar els ulls a una realitat dels nostres temps que arreu del món i, com no, a Catalunya, se'ns presenta diàriament d'una o altra forma.

El segon gran esforç al que em referia és el de trencar prèviament amb tota una sèrie de prejudicis que al llarg dels anys s'han anat enquistat en el moviment llibertari. Molts/es anarquistes o lluitadors/es llibertaris/es confonen nacionalisme amb estatisme, llibertat de pobles amb opressió de persones. Això és més cert encara quan parlem de Catalunya o, en un sentit més ampli, dels Països Catalans. La legítima reivindicació de, per exemple, els indígenes americans a emprar la seva llengua, no serà aquí mai tan qüestionada com ho és el fet a expressar-se en català, ja sigui a nivell d'administració pública o bé en les assemblees de moltes organitzacions llibertàries, en el que no deixa de ser una contradictòria connivència amb l'espanyolisme més ranci. Tanmateix tampoc hi ha ajudat gens la tergiversació espanyolista de la història per part de l'Estat, així com un desconeixement profund de les relacions històriques entre l'anarquisme i les idees d'alliberament nacional, tant per part de l'anarcosindicalisme com per part de l'independentisme revolucionari. Tot plegat ha perpetuat l'ambigüitat com a resposta de l'anarcosindicalisme català davant el tema nacional, ha atomitzat tot el moviment obrer d'alliberament nacional, i qui ha guanyat terreny ha estat el mal anomenat nacionalisme burgès, que no passa de mer regionalisme, el qual no content amb explotar i reprimir la classe obrera amb els seus valors clericals, s'ha fet seva la bandera del país.

Volent entrar en tots aquest aspectes, l'11 de maig de l'any 2002 la CGT de Ponent vam tirar endavant unes jornades que sota el títol "Anarquisme i qüestió nacional" intentaven assolir un triple objectiu: en primer lloc introduir el debat sobre la qüestió nacional en un sindicat que, moltes vegades superat per la seva pròpia dinàmica de treball, el deixa sovint al marge. En segon lloc recuperar una sèrie d'idees i personatges que, pertanyent a la tradició llibertària, comprenien i defensaven les llibertats dels pobles com quelcom d'inherent a la resta de llibertats personals i col·lectives, i, en tercer lloc, trencar aquell fals antagonisme entre anarquisme i nacionalisme que, sovint, ha alimentat molta demagògia i beneficiat a l'imperialisme, tant colonial com econòmic.

El programa de les jornades consistí en una sèrie de tres xerrades, una roda d'intervencions de les diferents federacions territorials de la CGT presents així com una taula rodona sobre el sindicalisme català al final de l'acte. Per tal de recollir totes les paraules expressades aquell dia i donar-les el més ampli ressó possible, des de la CGT de Ponent hem cregut convenient editar aquest dossier que, esperem, d'alguna forma contribuirà a assolir els objectius que ens vam marcar.

Ruben Cobo

? **9.45 h:** Presentació de les jornades.

- ? **10-11:30 h:** La influència del bakunisme en els internacionalistes catalans. Emili Cortavitarte. Professor i membre de la federació d'ensenyament de la CGT de Catalunya.
- ? **11.30-12:00 h :** Pausa-esmorzar.
- ? **12.00-13:30 h:** Catalanisme i anarquisme: La CNT i el fet nacional català als anys trenta. Eulàlia Vega. Historiadora i professora de la UdL.
- ? **13:30-14:00h:** Roda d'intervencions de les diferents federacions territorials.
14:00-16.00h: Dinar popular.
- ? **16:00-17:30 h:** La Tramuntana:La construcció de l'anarquia en català. Jordi Martí. Filòleg i secretari de comunicació de la CGT de Catalunya.
- ? **17.30-18.00 h:** Pausa-berenar.
- ? **18.00-20.00 h:** Taula rodona Sindicalisme i alliberament nacional amb Carles Sastre, representant de la Confederació Sindical Catalana; Emili Cortavitarte; i Josep Maria Pi (CGT Terrassa). Moderà: Moisés Rial (CGT Bages).
- ? **20.00 h:** Acte en solidaritat amb la Laura Riera i Clausura de les Jornades.

extracte de les conferències

1. La influència del bakunisme en els internacionalistes catalans (Emili Cortavitarte):

La vida de Bakunin va anar lligada en tot moment a les seves inquietuds i al moment històric que visqué. Aquest fou “un revolucionari que de vegades escrivia”, com el definí Cortavitarte, posant de relleu la militància i el compromís de Bakunin per sobre de tot.

En primer lloc, és important situar a Bakunin per poder entendre certes inquietuds. Començant pels seus orígens, direm que Bakunin era un esclau en la Rússia dels tsars, de família aristocràtica i que fou tinent a les files de l'exèrcit rus. Arran de la repressió russa sobre el poble polonès, deixà l'exèrcit en prendre consciència nacional com a esclau que pateix l'imperialisme rus i sorgeix en ell la inquietud envers l'alliberament dels pobles.

Ens els anys 40 Bakunin es dedicà a viatjar per tot Europa en plena època de les revolucions nacionalistes burgeses i escriví “Crida als esclaus” (1948). L'obra planteja que la burgesia europea havia actuat de forma no revolucionària, i per tant la classe obrera i la pagesia se n'haurien de desvincular si volien emancipar-se com a classe i com a poble. Amb aquest plantejament contra l'interclassisme, Bakunin s'anticipà al seu temps, ja que en totes les revolucions fins a finals del XIX s'hi involucrà la burgesia.

A finals dels 40 entrà en controvèrsia amb Marx. Bakunin, com a esclau que vol la llibertat del seu poble, no podia estar d'acord amb la teoria de Marx que deia que les nacions petites havien d'agrair el pertànyer a una entitat més gran, on poder-se beneficiar d'un més gran progrés. Envers aquesta controvèrsia, un marxista reconegut com Andreu Nin reconegué molts anys després que Bakunin tenia una visió més encertada respecte la qüestió nacional que no pas Marx.

Degut al seu activisme polític per tot el centre d'Europa, i fruit de la lluita contra els tres grans imperis de l'època (el rus, l'austro-hongarès i el prussià), fou detingut a Dresde i condemnat a mort per l'imperi germà. No se li arribà a aplicar la pena en ser reclamat per l'imperi austro-hongarès, qui al seu torn va condemnar-lo a la pena capital; de la que tornà a deslliurar-se'n en ser novament reclamat per un altre imperi, aquest cop el rus. A Rússia fou condemnat a cadena perpetua i deportat a Sibèria. Del període en que Bakunin restà deportat, se'n coneix la carta que envià al Tsar. En ella fa una crítica de la seva política envers el poble alhora que demana clemència. Sobre això els historiadors n'han fet dues interpretacions, la que afirma que Bakunin pretenia sortir de la presó i la que defensa que és el pretext per fer arribar les

seves crítiques carregades de cinisme i ironia. Finalment es fuga. Bakunin creua Sibèria, Amèrica del Nord i tornà a fer cap a Europa.

El 1968 fundà l'Aliança Internacional de la Democràcia Socialista. Durant aquesta etapa Bakunin enllaçà el nacionalisme revolucionari antiestatista i no ètnic amb el moviment obrer i camperol. Així afirmà: "Cap revolució nacional o política no pot progressar si no va acompanyada d'una revolució social." En aquest període en el qual participa a la Comuna de París, i coincidint amb la guerra franco-prussiana publica la "Carta a un Francès", on incita a les classes populars no sols a aixecar-se contra l'invasor alemany, sinó també contra l'Estat francès.

Posteriorment, i en el seu últim llibre "L'Estat i la Anarquia" criticà la teoria marxista de l'Estat i deixa clara la seva posició contrària a qualsevol paneslavisme.

L'idea dels primers internacionalistes catalans, en el temps de les societats obreres, és un internacionalisme d'ideal federal, així per exemple Alvarez Junco diu que en aquell temps els internacionalistes llibertaris anarquistes estaven en la millor posició per a defensar sense pactes ni entrebancs la independència de Catalunya, opcions que no tenien ni catalanistes ni republicans pels seus compromisos amb l'Estat.

Catalunya tenia unes condicions molt bones per a que entressin les primeres idees anarquistes internacionalistes i s'assumissin degut a l'existència d'organitzacions de treballadors i d'un poble oprimat per un altre Estat, en moltes de les revistes d'aquella època (Tramuntana etc.) ja es parla del dret dels pobles amb característiques a ser lliures.

Com a conclusió de la xerrada es plantegen dues idees bàsiques, la primera es que un element clau en l'història de l'anarquisme com es Bakunin, es planteja amb claredat el nacionalisme revolucionari, antiestatista, no ètnic i internacionalista i la segona es que els primers llibertaris de Catalunya tenien sensibilitat nacionalista. Es pot dir, doncs, que dins del moviment llibertari existeixen persones profundament respectuoses amb els moviments nacionalistes i que existeix una tesis llibertària sobre els moviments nacionalistes.

Angel Molano

2.- L'anarquisme i el fet català als anys trenta (Eulàlia Vega):

Els anys 30 representen un moment cabal perquè s'han de posar a la pràctica una sèrie d'idees i plantejaments que s'havien vingut gestant i discutint des del segle XIX, la primera Internacional, el naixement de la CNT l'any 1910 i durant anys posteriors.

Existeix una idea dins del moviment anarquista que prové del segle XIX que oposa al nacionalisme burgès l'internacionalisme de caràcter proletari, a la pàtria burgesa oposa la solidaritat del treball, i que associa nació a guerres, de les quals sempre en surten beneficiats els interessos dels burgesos.

A començaments del s. XX es dona una identificació del catalanisme amb la Lliga Regionalista, i per tant, amb els interessos de la burgesia que crea també Solidaritat Catalana a la qual els treballadors hi oposen una altra organització de classe, Solidaritat Obrera, precursora de la CNT.

En el 1918, un cop ja creada la CNT, la Lliga impulsa una campanya autonomista en la qual la CNT adopta una postura d'indiferència i neutralitat, ja que defensa que l'objectiu

regionalista significa col·laboració amb la patronal i que desvia al sindicat del seu vertader objectiu, la revolució social.

Posteriorment i ja en el moment de la guerra civil, la CNT es fa partícep d'aquesta defensa de l'autonomia reclamant una autonomia més ampla, fet que respon a que sobretot Catalunya era una de les zones de forta influència llibertària i aquesta autonomia dificultava la intromissió de les forces polítiques alienes en les accions de la CNT, i també en l'intent de fer servir el govern autònom de la Generalitat, on la CNT va tenir una forta influència, com a trampolí per a la participació en el govern d'Espanya.

No existeix una posició clara al respecte del catalanisme dins l'anarquisme i l'anarcosindicalisme d'aquella època, on hi podem trobar des de postures molt pròximes al catalanisme, altres de lerrouxistes, fins arribar a les postures clarament anticatalanistes, no arribant-se a poder treure conclusions de caire general envers aquest tema.

La CNT catalana aglutinà diferents sensibilitats, unes molt crítiques amb el nacionalisme i separatisme, com és el cas de la Federica Montseny o Garcia Oliver, i d'altres de més militants en l'ús del català en reunions i mítings, com el Salvador Seguí, el noi del sucre. Aquest és el representat més conegut, dins del món llibertari d'aquella època, en la defensa i la reivindicació del catalanisme popular davant del que ell anomenava fals catalanisme de la burgesia.

A part dels dirigents més reconeguts de l'anarquisme i anarcosindicalisme, varen existir bastants oradors catalanoparlants com Ricard Fornells, mestre racionalista de Sabadell, Francesc Isgleas de Sant Feliu de Guixols o Sebastià Clara de la mateixa localitat. L'ús del català en l'expressió oral era tan freqüent que consta com, en algunes localitats com Igualada, en les reunions sindicals es mirava malament als castellanoparlants perquè s'els associava amb la policia.

En aquesta localitat (on militava el destacat catalanista Joan Ferrer) hi va haver una demanda constant d'òrgans de premsa en català, i es va arribar a sol·licitar al Comité Regional de publicar el seu diari El Sembrador, que era bilingüe, només en català, petició que els hi fou denegada i de la qual Joan Ferrer es lamentà.

És també en aquests anys 30 on feu aparició la primera publicació de la CNT exclusivament en català, el Catalunya, que es publicà del febrer del 1937 fins al maig del 1938 i que tingué com a director, entre d'altres, Joan Peiró, de destacada sensibilitat en el tema nacional.

Com a conclusió destacar que es donen exaltacions de catalanitat de diversos militants de la CNT en aquests anys, però no es pot oblidar que, tot i que es feia una defensa del federalisme, al seu costat hi convivia una crítica al nacionalisme i al separatisme.

Pau Juvillà Ballester

3.- La Tramuntana, la construcció de l'anarquia en català. Una aproximació a Josep Lluнас i Pujals (Jordi Martí):

Josep Lluнас i Pujals (1852-1905) representa una forma de fer dins l'obrerisme, el catalanisme i l'anarquisme perfectament actual. Reusenc de naixença, emigra a Barcelona on aviat entra en els cercles progressistes de l'època, marcats per la diversitat de tendències i matisos ideològics, entre ells el catalanisme, i funda la revista d'expressió i crítica política La Tramuntana.

Situem-nos abans al catalanisme del XIX, que la Història oficial identifica amb la Renaixença, per comprendre dins quin altre catalanisme s'insereix Josep Lluanas. Ens trobem en l'època en que l'aristocràcia catalana, la mateixa que no havia dubtat en abandonar la llengua del país en el període anterior – la mal anomenada Decadència- necessita d'un Estat modern que els doti de les infraestructures bàsiques sobre les que desenvolupar la seva activitat econòmica. Aquesta incipient burgesia aposta pel catalanisme com una via per pressionar a Madrid en defensa purament dels seus interessos de classe, de manera que el seu catalanisme -el que ha passat a la Història- no va més enllà d'un folklorisme amb reminiscències mitjuevals.

La cultura popular catalana, en canvi, seguí intacta durant la Decadència; doncs el poble, a diferència dels aristòcrates, seguí parlant i produint textos literaris en català. La única cultura que entrà en decadència fou la cultura d'èlit i, en conseqüència, aquesta és la única que renaix

Josep Lluanas és un clar exponent de l'altra cultura catalana, la majoritària, la del poble, que no ha merescut ser dins els llibres d'Història. Ell prossegueix la tradició cultural catalana del XIX, consistent en anar de poble en poble contant històries de personatges diversos, des de les més satíriques fins les més escatològiques, conformant un ric folklore popular no recollit per Amades.

Josep Lluanas s'aparta per tant del catalanisme burgès i es reclama a si mateix catalanista, anarquista, obrer i lliure pensador. És el catalanisme popular de Lluanas un dels denominadors comuns en la majoria de lliurepensadors catalans que en aquella època es relacionen entre sí sense prejudicis ni sectarismes, com ara Fargas Pellicer, Anselmo Lorenzo o el mateix Lluanas, tots ells actius en l'Acadèmia, una mena de centre cultural i de debat ideològic que hi havia a Barcelona, i que unia gent de totes les procedències polítiques possibles dins el progressisme (republicanes, anarquistes, etc). L'altre denominador comú dels cercles progressistes catalans del XIX és el seu anticlericalisme i Lluanas ho posa clarament de manifest en els seus textos.

L'any 1881 crea La Tramuntana, una revista amb distribució a tot el Principat i part del País Valencià, que esdevé l'òrgan d'expressió no oficial del lliure pensament català. Hi escriuen, íntegrament en català, progressistes de totes les tendències sota la premisa bàsica de l'anticlericalisme. Lluanas hi construeix un dels pensaments més coherents de l'anarquisme del XIX, essent dels primers teòrics sobre el col·lectivisme a nivell divulgatiu, i utilitzant l'humor més àcid com una eina de crítica a l'Església, l'Estat, l'Exèrcit i la burgesia. Aquestes connotacions humorístiques de La Tramuntana han servit als historiadors oficials per explicar-nos-la com una revista satírica i prou, quan és molt més que això.

A través de La Tramuntana, Josep Lluanas posa de manifest un discurs polític que uneix catalanisme i anarquisme, com a contrapartida al catalanisme renaixent: “El catalanisme de tots aquells catòlics, apostòlics i carlins no consisteix en res més que confessar i predicar odi als castellans, cosa tan insensata i tan fora de lloc avui que precisament se vol portar la fraternitat humana més enllà de tota nacionalitat, que aquests catalanistes i tots els que s'inspiren en tan petitesa de mires, ells voldrien més que la independència de Catalunya, fer esclaus als catalans, subjectant-los al jou ignomios del clericalisme i d'una aristocràcia estúpida i depravada.”

L'altra gran aportació de Josep Lluanas és la seva defensa de la literatura obrerista com la forma que tindran els obrers catalans d'ocupar el lloc que els correspon. Desenvolupa la teoria que l'alta cultura ha de ser ocupada per intel·lectuals afins i a continuació per tothom, doncs per Lluanas tothom està plenament capacitat per fer literatura. Ell reivindica que la cultura

pertany a la majoria, al poble, i no es pot permetre que la burgesia dirigent posi tots els mitjans en recuperar una literatura medieval que no interessa a ningú.

I de la teoria a la pràctica: quan s'organitzen els primers Jocs Florals al Centre de Cultura de Reus (la dreta il·lustrada), el propi Llunas hi vol participar amb una composició en prosa que finalment no és ni acceptada a concurs, per tractar-se d'un text en pro del col·lectivisme. No resignant-se, Llunas organitza el 1885 a Reus el I Certàmen Socialista, uns jocs florals alternatius sobre temes que afecten la classe obrera. Es fan al Centre d'Amics de Reus i s'hi realitzen diferents actes, discursos polítics, lectures, i gairebé tothom qui hi participa en surt premiat, inclús Llunas amb la mateixa composició que havia estat rebutjada als Jocs Florals. Es va fer un II Certàmen Socialista el 1887, consolidant Llunas la pràctica de la seva teoria sobre l'ocupació obrera de la cultura com a eina d'emancipació social, idea que, de formular-se avui dia, suposaria una revolució dins el món cultural català.

Una altra mostra de la posada en escena del projecte social de Llunas la trobem en el cicle de xerrades que, junt a Anselmo Lorenzo, van proposar-se de realitzar a l'Ateneu Barcelonès de l'època, lloc de reunió de la burgesia intel·lectual. Ambdós van exposar-hi el seu discurs social, que passava, com no, per l'eliminació de l'Església, fet que va provocar un encès debat entre els assistents que acabà amb l'expulsió de Llunas i Lorenzo de l'Ateneu. La crònica d'aquests fets la publica Llunas a La Tramuntana sota el títol de "A L'Ateneu dels Senyors" i ho exposa com l'exemple pràctic del seu teorema social, explicant als seus lectors què fou amb la idea d'ocupar l'espai cultural que els pertanyia com a classe, que van anar al centre cultural burgès.

En definitiva el pensament de Josep Llunas uneix revolució, nació i organització social, i troba la manera de difondre el seu missatge a través d'una revista, que avui dia seria comparable al Triangle, com a revista política que utilitza l'humor, amb les particularitats derivades de l'època que visqué Llunas, on la força de l'Església es trobava més explicitada dins la societat, qüestió del tot palesa a la revista.

Esther Sancho

crònica dels debats

13.30 H.- RODA D'INTERVENCIONS DE LES FEDERACIONS TERRITORIALS DE CGT PRESENTS:

En la roda d'intervencions de les diferents federacions locals o comarcals que hi assistiren: F.L.Terrassa, F.C. Maresme, F.L.Manresa, F.I. Baix Camp-Priorat, F.L. Tarragona, i l'organitzadora F.I. Ponent.

En la roda d'intervencions els ponents descriviren la situació de les seves federacions territorials, tot donant resposta a les preguntes que es posaren sobre la taula:

- l'existència d'un debat intern sobre la qüestió nacional,
- l'existència d'algun tipus d'enfrontament entre companys/es sobre el tema en qüestió,
- la programació d'algun acte similar a les jornades
- i l'existència de col·laboració amb altres organitzacions alternatives sobre el tema.

Les respostes donades pels representans de les diferents federacions territorials pel que fa a la primera pregunta, l'existència o no d'un debat intern sobre la qüestió nacional, van coincidir

en que no existex un debat formal com a organització, però sí es dóna de forma informal i espontània; alhora que es té clara la qüestió més cultural i de l'ús de la llengua. Així Terrassa explicà com el debat informal en la seva federació es centra no tant en cercar un posicionament de CGT envers el tema nacional, com sí en plantejar-se perquè el sindicat s'organitza dins l'àmbit de l'Estat espanyol i en cercar la manera de canviar això. Manresa al seu torn digué que tenen assumit el debat nacional de fa temps, sobretot el tema lingüístic, i que creuen necessari dur el debat a tota l'organització. Baix Camp – Priorat coincidí en afirmar la inexistència d'un debat formal en la seva federació, on existeixen sensibilitats nacionals espanyolistes, catalanistes, independentistes, que mai han intentat unificar, menys en el tema de la llengua que sí està assumida per tothom i a tots els nivells, tant a reunions, com a les accions sindicals i en els seus mitjans d'expressió. Tarragona exposa també una diversitat de percepcions sobre el tema nacional, a excepció d'allò referent a l'ús i reivindicació de la llengua, en que hi ha unanimitat. Maresme enceta la paraula dient que el context en que es planteja el debat, sobretot a Mataró, on la població immigrada de l'Estat espanyol és majoritària, fa que existeixen serioses dificultats per dur a terme el debat amb normalitat, no essent així a la resta de localitats de la comarca, on sí que s'assumeix el tema.

Pel que fa als possibles enfrontaments es pot dir que són inexistents, ja que CGT de Catalunya aprovà uns acords en pro del dret a l'autodeterminació nacional; acords que, com tots a la casa, s'aproven de baix cap dalt i des de tots els territoris. En aquest sentit, cap de les federacions va manifestar l'existència de cap problemàtica al respecte.

En quant a la realització d'altres actes similars a les jornades, tots coincidiren que aquestes primeres jornades eren un model a seguir dins la CGT per potenciar el caràcter dialogant i per arribar a donar resposta a les preguntes que puguin sorgir en el si de la confederació.

Finalment, les diferents federacions també coincidiren en la necessitat de col·laboració amb diferents organitzacions de caire independentista revolucionari, ateneus llibertaris i altres col·lectius d'àmbit alternatiu, sempre amb una participació activa i amb un consens previ.

Aquestes intervencions ens demostren que la CGT Catalunya està en moviment continu i és una organització viva. Tots aquets debats que hem tingut i hem de tenir en el futur ens han de servir per créixer cada dia més, amb un caràcter dialogant, sense oblidar qui som, sent més coherents amb nosaltres mateixos i solidaris amb les altres nacions.

Joan Ramon Barri

18.00 H.- TAULA RODONA SINDICALISME I ALLIBERAMENT NACIONAL:

Hi intervenen: *Emili Cortavitarte (CGT d'Ensenyament), Carles Sastre (Intersindical-CSC), Josep M^o Pi (CGT Activitats Diverses CGT Terrassa).*

Modera: *Moisès Rial (CGT Químiques Manresa)*

S'inicia una roda entre els ponents, intervenint en primer lloc Carles Sastre abordant la qüestió nacional i l'anarquisme fent referència a qüestions concretes, des de la identificació d'un àmbit comú dels Països Catalans per qüestió natural, a una llengua i una cultura comunes. Fa referència a com la CNT de Toulouse actua en clau francesa com a marc de referència, o a d'altres latituds, a Euskadi, com afronten aquest tema gent com la CNT de Vitòria.

Entrant a referir-se a la CGT a Catalunya va indicar un seguit de pautes a superar, començant amb la pròpia web, cgt.es, definitori de la subordinació al marc espanyol, per part de la CGT de Catalunya, o com la pròpia confederació a nivell estatal, edités un cartell de l'1 de maig, amb el mapa d'Espanya. També es va referir a actuacions en l'acció sindical, com en el fons

de pensions del BBVA, on tot i tenir un pes la CGT, va actuar al costat de CCOO i UGT, enlloc de donar suport a d'altres opcions sindicals en clau nacional com CIGA i ELA, o altres casos com a Gas Natural, amb CCOO, evidenciant que no hi ha una opció autònoma en l'actuació sindical. També va apuntar que en l'àmbit sindical, en el context de la Unió Europea, sindicalment es vol decidir, com en l'àmbit polític, passar per Madrid o anar directament a Brussel·les. Va cloure la seva intervenció dient que anava encaminada a aportar elements per crear un debat posterior més viu.

A continuació, Emili Cortavitarte, fa una exposició pedagògica, on explica com la CGT, en congressos anteriors va apostar àmpliament per la qüestió nacional, tenint com a partida la ponència sobre autonomia i nacionalisme al congrés de 1985 -llavors CNT-, en què es va incidir en arrelar en el teixit social per aprofundir en l'àmbit nacional, així com en la referència al dret a l'exercici de l'autodeterminació.

En quant al congrés de 1992 a Lleida, que va veure la seva continuació en el Ple de Sallent, s'hi aprovà el reconeixement de la realitat juridico-política de Catalunya, els seus valors col·lectius com a poble, el dret a la sobirania nacional, l'autogestió col·lectiva, la lliure federació de municipis, i l'emancipació dels pobles oprimits.

Va cloure la intervenció referint-se a la via confederal en què es troba inserida la CGT i els problemes que se'n deriven, com ara l'aplicació, en el darrer congrés, dels estatuts estatals enlloc dels propis de la CGT de Catalunya; així com la no creació de la secretaria catalana de relacions internacionals; afirmant que la CGT no ha resolt el model estatista. També va remarcar que estem en una època de globalització social i econòmica i el que això pot comportar per l'emancipació dels pobles.

Per cloure la roda de ponents, Josep M^o Pi ens recorda que la història serveix d'experiència, en referència al llegat històric de la CGT. Afirmar que som una nació oprimida i que com a llibertàries no creiem en els estats. Va fer esment que el fet d'internacionalitzar les lluites socials no ha de negar les lluites nacionals d'emancipació. Va recordar que sol ser més fàcil d'entendre els problemes de fora, en el context de l'emancipació nacional, que la nostra pròpia capacitat d'afrontar els reptes de casa.

Va cloure la seva intervenció afirmant que si hi ha algú a la CGT que posa impediments a la nostra nació, és gent que ja en té una altra o bé se sotmet a la imposició d'un estat.

Havent finalitzat les exposicions els ponents, s'obre un debat, on es parla dels reptes que li cal afrontar a la CGT de Catalunya i la necessitat d'un debat a nivell d'organització, plantejant-se qüestions com que la feina sindical del dia a dia es fa en el marc de l'empresa o de la federació local, i difícilment es pot dur a terme en clau de Països Catalans. Es planteja que el territori no té importància per si mateix, que no cal caure en l'esquema del segle XIX, ja que a la nació no li cal territori, sinó que es nodreix d'afinitats, per pobles, per comarques, des de la lliure adhesió. Es fa referència a la necessitat d'equiparar els drets col·lectius al mateix nivell de protecció que els drets individuals. Es debat sobre la història comuna que tenim com a poble català i el seu futur, des d'una perspectiva de classe. També es fa esment a la defensa de l'autodeterminació dels pobles cap a la lliure federació. Es recorda l'opressió lingüística de la llengua catalana al llarg de la història i el procés de recuperació, així com l'esforç necessari a fer dins la CGT a favor del català en el diferent material i cartells a editar i publicacions. Es recorda que els nostres estatuts i acords reconeixen la qüestió nacional, enfront la dependència envers la CGT estatal.

Es reivindica la recuperació de la secretaria catalana de relacions internacionals, la no aplicació dels estatuts estatals per a la CGT de Catalunya, així com la llibertat de federar-se amb qui vulguem i creiem oportú. Es reivindica també la necessitat del desplegament d'un marc propi de relacions laborals de Catalunya.

Va haver-hi també intervencions obertament divergents, exposant com a exemple el cas de les empreses d'àmbit estatal, en que el sindicat s'hi organitza dins un marc també estatal per sumar esforços.

Finalment es recorda que el darrer congrés de la CGT a Manresa, es va aprovar per unanimitat la propera realització d'una Conferència Sindical de la CGT de Catalunya per debatre el tema del marc català de relacions laborals.

Moisés Rial

solidaritat amb laura riera

Els companys/es de la CGT de Terrassa ens van apropar a la situació de la nostra companya Laura, que segueix empresonada per l'Estat espanyol ara fa més d'un any, tenint com a única prova inculpatòria dels càrrecs que se li imputen l'obtinguda sota tortura. Durant el seu internament penitenciari, ha estat traslladada de presó, sempre lluny de casa atenent a la política de dispersió il·legal de presos que practica el Govern, i se li han negat comunicacions i correspondència, en un intent de desmoralitzar la nostra companya i tota la gent que li donem suport. Laura, des d'aquestes línies volem mostrar-te el nostre afecte i solidaritat. Et volem a casa ara!

CGT PONENT

Opinió

**ANARQUISME. ALLIBERAMENT.
INTERRELACIÓ. PRODUCCIÓ NO ESCLAVISTA. IGUALTAT. LLIBERTAT.**

Al segle XXI les relacions humanes s'establiran lliurement.

Cap persona nació o col·lectivitat no n'oprimirà cap altra.

Els vells models de relació creats a partir dels estats monàrquics o burgesos seran substituïts per federacions de pobles lliures.

Les associacions obreres es crearan per a defensar-se, per a organitzar la societat lliurement i no per a destruir cultures en nom d'una majoria lingüística o humana.

Els anarquistes a catalunya no van poder aconseguir el seu somni al segle XX. La federació ibèrica.

La forma mes subtil d'acabar amb l'estat que els oprimia con a treballadors i com a col·lectivitat.

Confeccionem una llista d'idiomes per ordre de graduació ?.

Confeccionem una llista de nacions per ordre de superioritat ?.

O bé reconeixem el dret de totes les nacions a ser iguals, indiferentment de quina sigui la seva situació en la graella de sortida des de l'ordre capitalista existent.

Continuem jugant a lerrouxisme amb els obrers catalans enfrontat obrers amb obrers en nom d'una organització estatal i d'una cultura superior en nombre ?.

És l'anarquisme la negació del dret de l'altri en nom del propi dret ?.

Només són paraules. Paraules per a reflexionar. O bé reflexions amb que ens trobem sovint els treballadors dels països catalans quan se'ns nega el dret a l'auto organització a través de les nostres formes d'expressió i d'interrelació.

Quan se'ns imposa una cultura de comunicació, tot dient-nos que la nostra és opressiva i explotadora, que la fan servir els burgesos. Oblidant que l'altra, la fan servir els militars, els cacics, els escarcellers, els botxins i també, ves per on, els burgesos !.

Tant si definim l'anarquisme com l'anarco-sindicalisme, ens adonarem que ambdós propugnem la revolució social i la desaparició de l'estat.

La seva lluita no és només la consecució de millores salarials pels obrers, ans i principalment, la creació d'un nou ordre social que faci desaparèixer l'opressió en qualsevol de les formes en que es manifesta a la societat.

Els diferents models organitzatius de l'anarquisme han tingut sempre en compte els marcs estatals de relacions laborals, fossin o no marcs clarament definits en els seus nivells d'industrialització i àdhuc en el seu estadi de lluita de classes.

Aquests marc venien predefinits per dues imposicions estatistes:

- a. La necessitat de la burgesia de disposar d'uns mercats propis amb la creació dels estats-nació i
- b. La necessitat de les oligarquies dominants (encara residus feudals) de disposar d'unes colònies on reproduir-se com a classe.

És per això i per raons de solidaritat que l'anarquisme s'organitzà en un àmbit estatal. Quan la poca influència dels estats en l'àmbit de la cultura no posava en perill la cultura pròpia dels obrers, això no significava una agressió. Tot i això, més d'un cop, es produïren friccions entre aquells que es defenien "anarquistes espanyols" i els altres que només eren anarquistes. Com si per aquests darrers, el fet de ser anarquistes, fos una garantia alliberadora del jou de l'estat. Si amb el triomf de l'anarquisme tots esperem l'aparició d'una nova societat lliure d'opressions, on les formes d'interrelació humana siguin la màxima expressió del respecte per la llibertat d'altri. També volem d'aquest nou ordre social un respecte per totes les cultures i les formes d'expressió que aquestes generen.

Per això ens sorprèn que encara ara i sovint, des de el moviment anarquista, es vegi amb mals ulls que les diferent federacions s'organitzin i expressin a través del seu estrat cultural propi i que en lloc d'afavorir un model organitzatiu natural i basat en un internacionalisme no estatista, es continuï organitzant-se en estructures hereves de les velles monarquies europees. Els Països Catalans entesos com una cultura, unes formes d'expressió, d'interrelació humana i d'auto organització, formen un estrat natural. Que cal que sigui defensat pel moviment llibertari potenciant-lo a aconseguir el seu alliberament, humà i col·lectiu sense prejudicis que fiquin en entre dit la vàlua revolucionària dels treballadors catalans.

Salut i anarquia.

Xavier Barberà Chamorro

LLIBERTAT PER CADA PERSONA, LLIBERTAT PER TOTHOM.

La posició davant la qüestió nacional es un tema que els llibertaris i llibertàries passem sovint de puntetes, sense donar-li massa importància. Així, repetim una constant històrica: l'alliberament nacional és una qüestió menor, que obeeix als interessos de la burgesia o les classes dominants, i ens distreu de la la revolució social, el nostre objectiu final.

El món llibertari no ha arribat mai a un posicionament clar al respecte. Han existit opinions molt diverses i freqüentment enfrontades, que no han permès una presa de posicions.

Malgrat això, ha existit històricament un catalanisme popular contraposat al catalanisme burgès. A la CNT en tenim un exemple ben clar amb el Noi del Sucre, Salvador Seguí, així com amb d'altres companys com Francesc Isgleas o el mateix Peiró, que practicaven un catalanisme militant en l'ús de la llengua pròpia, en el sentiment de voluntària pertinença a una comunitat d'altres individus.

Vivim ara un període clar de retrocès de les llibertats individuals i col·lectives, que ens remet a temps pretèrits, amb atacs sistemàtics contra la dissidència o l'actitud contestatària i amb la voluntat de crear una gran Espanya i d'homogeneitzar les cultures fins reduir-les a folklore. El govern de l'Estat estigmatitza la diferència i la protesta i la situa fora de la llei o l'acusa de complicitat amb bandes armades.

Per aquesta raó, hem de tornar a debatre, a parlar i a escoltar sobre la qüestió nacional com una part més –i no excloent– de la nostra lluita per les llibertats individuals, però també de les col·lectives. Perquè ens hem de plantejar si volem la llibertat per a les nacions i quin tipus de organització defensem per a aquestes.

Estic convençut que hi ha un nacionalisme fora de l'estat, un nacionalisme basat en el lliure sentiment de pertinença a una comunitat d'individus sobirans. Crec en la lliure autoorganització, autogestió i autodeterminació dels pobles. I una nació democràtica, igualitària i permeable a altres cultures no pot defensar la llibertat i negar que existeixen aquests drets col·lectius.

Cal una federació de nacions, però de nacions lliures que pugin decidir amb qui, com i quan es volen federar. Cal que tinguem clar que la defensa de les llibertats individuals no té sentit si no defensem també les col·lectives, que la llibertat de un és també la llibertat de tothom.

Si som federalistes, autogestionaris/es i assemblearis/es, només ens cal aplicar el que pensem i defensem en tots els altres aspectes .

Pau Juvillà Ballester

ANARQUISME I QÜESTIÓ NACIONAL

Expliquen que en un viatge van coincidir un paleta i un fabricant del tèxtil de Terrassa. Un cop esgotat el tema del temps, van començar a parlar de les seves famílies. El fabricant explica a què es dedica, l'afició a l'art de la seva dona, la qual també fa obres benèfiques (voluntariat en terminologia moderna), i en parlar del seu fill, literalment, li cau la bava: Toca tant bé el piano - diu- que un dia se li va apareixer la Verge Maria plorant de l'emoció. Quan és el torn del paleta. aquest explica que va d'obra en obra i que quan pot fa alguna "xapussa" per arrodonir el sou, la dona fa feines per les cases i el fill treballa amb ell. Això sí, el fill toca tant bé la guitarra. que un dia se li va apareixer Déu i li va dir tot conmogut: Tu sí que tocas bien y no como el hijo del fabricante, el hijoputa hace llorar a mi madre...-. Aquest és un acudit basat en els tòpics. L'únic punt feble del qual és el de la coincidència dels dos personatges,doncs fa de mal imaginar. A part d'això es pot explicar amb més o menys gràcia i allargar-lo el que convingui. Quan parla el fabricant cal fer-ho en català, recordeu-ho si l'expliqueu.

El trec a relluir perquè pot ser representatiu d'una manera bastant estesa de veure el món que ens envolta i concretament d'una manera d'entendre els fets nacionals i especialment el català.

El funcionament a base de tòpics, simplifica les coses, és agraït, pot semblar que funciona a distància però grinyola si l'apliquem a les coses concretes. El passat mes d'abril la CGT va fer una resolució sobre Palestina on es parlava del suport a la causa del poble palestí, i el dret a la rebel·lió per a ser amos del seu propi futur en la seva pròpia terra. Més enllà de la lògica solidaritat i el forçat posicionament en el conflicte que estan vivint, cosa que no qüestiono en absolut ens podríem preguntar: Tenen la mateixa "causa" Hamas i la OLP? I quina és aquesta? Ser "amos del propi futur en la seva pròpia terra" és una expressió clarament en clau nacional i territorial i ja apurant-ho estatal. Aquesta línia de discurs és traslladable a altres

situacions o no?. Si apliquem la mateixa lògica a situacions més properes segurament generarem incomoditats, fruit de les diferents sensibilitats polítiques que, en definitiva, es deuen a processos de socialització diferents, els quals a l'Europa Occidental, com a mínim, han tingut i tenen una component nacional ineludible. El que passa és que si això coincideix amb els corrents hegemònics no es percep com a nacional. Portant-ho a l'extrem, això és el que passa quan el PP retreu a altres partits que siguin nacionalistes. Ells, els del PP, no perceben que ho siguin, per ells és obvi que "tots" hem de ser espanyols, el que passa és que alguns ens entossudim i no ho volem entendre. Allò darrer que descobreix el peix és l'existència de l'aigua.

La història de l'Estat Espanyol té una component de construcció d'estat-nació essencial imperial, i un dels problemes greus que això ens planteja és la seva transversalitat pel que fa a les classes socials. Ja sabem que, almenys a les nostres contrades, s'han anat constituint, històricament, entitats nacionals culturalment diferenciades, definides territorialment, amb consciència d'elles mateixes, amb idiomes desenvolupats, amb elements simbòlics definits, que han anat passant per diferents formes de relació i definició política i tot això amb les tensions pròpies de les lluites de classe. La diferència entre el que seria la nació i el nacionalisme espanyol i la resta està en el seu caràcter expansionista, d'imposició, en la necessitat de identificar-lo de manera indefugible amb l'Estat i el seu àmbit territorial, amb la sobreestructura política. Clarament això obeeix als interessos de les seves classes dominants i a l'evolució de la burgesia.

El problema greu que se'ns planteja, com apuntava abans, és el de la transversalitat a altres classes socials, les quals acaben assumint el nacionalisme espanyol com a propi, com a normal i pràcticament invisible (allò del peix i l'aigua). Aquest és un problema que en els darrers temps, i curiosament en el procés de construcció de la unió europea, sembla incrementar-se de manera preocupant. Una certa discreció de l'espanyolisme que s'arrossegava des de la transició, potser per l'estigma del franquisme, està desapareixent a marxes forçades. Bàsicament, al meu entendre, per la coincidència de dos factors: per una banda la pràctica inexistència del debat i reflexió política, qüestió per la qual, d'una manera o altra ens hem instal·lat en el políticament correcte .- i això és castrador- i a hores d'ara l'únic que compta, en termes generals, és el sumar vots deixant de banda tota pedagogia, es perd fins i tot la memòria històrica. L'altre factor és la importància dels instruments de cohesió i de control social dels que es disposa. Antigament els instruments més importants eren els pròpiament repressius, l'exercit com a instrument d'adoctrinament, els aparells i funcions administratives (funcionariat, institucions, legislació...), l'ensenyament (cas clar a l'Estat Francés), les relacions econòmiques i laborals i en menor mesura l'esglèsia. A hores d'ara la utilització dels mitjans massius de comunicació, l'ús intensiu dels elements simbòlics (des de la selecció de futbol a la Rosa de España, passant per la "casa real") han actuat com a multiplicador, al mateix temps que s'han incorporat factors nous com serien els associats als serveis públics, les prestacions diverses, infraestructures (fins i tot l'alta velocitat té nacionalitat) ...Aquests són també elements de cohesió i de definició d'un espai geopolític, i per tant la seva gestió i estructura no són casuals. Que no se'ns passi per alt!. I el que resulta més preocupant és que des de l'esquerra organitzada, d'alguna manera, es vagi assumint aquest canvi. És preocupant per exemple la portada del número 145 de "rojo y negro", jo hi veig dues banderes espanyoles monàrquiques, i no sóc l'únic, coherents amb el WWW.cgt.es. Potser tinc un problema d'hipersensibilitat, potser és un senyal dels nous temps.

Carles Sastre (CSC)

SINDICALISME I QÜESTIÓ NACIONAL

El sindicalisme revolucionari, l'anarcosindicalisme, ha d'interpretar-se com a moviment social que defensa les condicions de vida i de treball de les classes populars. Dintre de les condicions de vida han d'encabir-se les reivindicacions nacionals de ciutadans i pobles.

En l'actual situació hi ha una tendència enganyosa a creure'ns allò de la societat global. En realitat globals són les economies i les polítiques dels poderosos. I aquestes són profundament depredadores respecte de les condicions de vida i de treball de la resta dels humans, del medi ambient i dels sentiments d'arrelament a un territori, a una cultura,... i de la capacitat d'autogestionar-nos, d'autogovernar-nos com millor creiem.

No es tracta tampoc de constrenyir-nos, ni de cercar reivindicacions territorials ancestrals front una situació que no entenem o no volem. Cal reivindicar la diversitat del gènere humà, de les seves cultures, de les seves actituds per dirigir els seus destins,... des de l'internacionalisme dels que pensem que un món alternatiu, divers, plural i solidari és possible.

No és possible l'internacionalisme sense les persones concretes que són plurals, que parlen idiomes diferents i tenen utopies diverses. No hem de caure ni el parany de l'internacionalisme uniformador ni el nacionalisme ètnic i segregador.

La capacitat d'autodeterminació dels pobles, expressat per les persones, és un dret personal i col·lectiu bàsic, inalienable. Els sindicalistes revolucionaris ho hem de defensar sense pal·liatius, però amb la conseqüència que la seva reivindicació no ha de comportar l'establiment de noves estructures jeràrquiques i dominadores. Que l'autodeterminació ha de formar part d'un pla per fer d'un poble, d'una nació, un conjunt de persones lliures i sobiranes.

Emili Cortavitarte Carral

agraïments

Eulàlia Vega, historiadora i professora a la UdL.

Carles Sastre, membre de la Confederació Sindical Catalana

Companyes del restaurant Alhalal de Lleida

Ràdio Klara de València

I a la resta de persones no afiliades que sense prejudicis van atansar-se a les jornades per escoltar, expressar-se i debatre.

CONFEDERACIÓ GENERAL DEL TREBALL DE PONENT